

Destinacija Dolenjska na poti digitalnega inoviranja kulturne dediščine

Franci Bratkovič, Simon Kovačič (Razvojni center Novo mesto d.o.o.)

Začetki digitalizacije dediščine za potrebe turizma

Razvojni center Novo mesto je nosilec razvoja in promocije turistične destinacije Dolenjska, ki zajema 12 občin dolenjske sub-regije. Pri razvoju in promociji turistične ponudbe Dolenjske, skupaj z deležniki in različnimi institucijami s področja turizma, se praktično vsak dan srečujemo z elementi (snovne in nesnovne) kulturne dediščine. V preteklih letih smo skupaj s partnerji izvajali različne projekte s področja interpretacije kulturne dediščine, med katerimi je bil najprepoznavnejši projekt »Po poteh dediščine«. S projektom so bili narejeni prvi koraki k valorizaciji in vključevanju kulturne dediščine v takrat aktualno turistično ponudbo JV Slovenije. Enote kulturne dediščine so bile, poleg ureditve in označitve lokacij, predstavljene tudi na spletni strani projekta ter posledično vključene v shemo turističnih tematskih poti.

Digitalizacija kulturne dediščine za potrebe turizma ne predstavlja zgolj načina njenega ohranjanja, predstavlja tudi nov, sodoben in atraktiven distribucijski kanal, s katerim lažje dosegamo ciljne skupine, katerih primarni motiv obiska se ne nanaša na kulturno dediščino kot takšno.

Tudi Evropska unija si z Evropsko digitalno agendo prizadeva digitalizirati celotno kulturno dediščino in tako z njo pritegniti širšo javnost. *"Kulturna dediščina diha novo življenje z digitalnimi tehnologijami in internetom."* DigitalYou - Digital Culture (2019)

Nova realnost doživljanja dediščine

Trenutna situacija v svetu je korenito spremenila ali omejila potovalne navade in motive gostov. Turisti bodo pričakovali ter iskali digitalizirana doživetja ter digitalno interpretacijo kulturnih znamenitosti, ki jih zaradi morebitnih omejitvenih ukrepov ne bo mogel doživeti v živo na lokaciji. V ta namen je potrebno **najpomembnejše elemente kulturne dediščine ustrezno preseliti v virtualni prostor** s tako imenovanim digitalnim inoviranjem.

»Digitalno inoviranje dediščine lahko razumemo kot namenski razvoj novih, k uporabniku usmerjenih produktov in storitev, ki izrabljajo potenciale naprednih tehnologij (obogatena

resničnost, 3D skeniranje in 3D tisk, spletne platforme ...), ob sočasnem spoštovanju dediščine in varovalnih režimov (z uporabo neinvazivnih tehnologij) ter razvoju ustreznih znanj in veščin, ki povezujejo dediščinsko stroko s podjetniškimi veščinami in pristopi (art & design thinking, poslovni modeli, uporabniška izkušnja, digitalni marketing).« Straus. M., Starc-Peceny U., Iljiaš T. (2019), str. 8.

Digitalizacija nepremične kulturne dediščine v skupnem projektu

Razvojni center Novo mesto je koordinator aktivnosti projekta »**Digitalizacija kulturne dediščine in krepitev kompetenc v turizmu na Dolenjskem**«, ki ga sofinancirata Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo ter Evropski sklad za regionalni razvoj.

Vse slovenske destinacije, v okviru omenjenega projekta, v katerem poleg Mestne občine Novo mesto, sodelujeta še občini Šmarješke Toplice in Dolenjske Toplice, med drugim zasledujemo enega izmed ciljev javnega razpisa: »*Slovenija bo postala vodilna država v Evropi, ki bo s sistematičnim digitalnim inoviranjem kulturne dediščine ustvarila unikatna turistična doživetja*«.

V projektu bomo zajeli vnaprej izbrane in s strani Ministrstva za kulturo potrjene enote registrirane, nepremične kulturne dediščine.

V Novem mestu bomo tako ob pomoči lokalnih strokovnjakov iz Dolenjskega muzeja ter podpora Zavoda za varstvo kulturne dediščine OE Novo mesto ter zunanjega izvajalca digitalizacije izvedli digitalno digitalizacijo tridimenzionalnih (3D) objektov zunanjih obojev nekaterih zgodovinsko pomembnih stavb v samem mestnem jedru. Tekom projekta bomo velik poudarek namenili predvsem pripravi kakovostnih in strokovnih podlag v obliki interpretacijskega načrta za implementacijo v turistično ponudbo. Proces same 3D digitalizacije objektov bo torej rezultiral v 3D modelu s teksturami, katerega osnova je poligonska (TIN) mreža. Izvedeni modeli bodo v merilu 1:1 v formatih predpisanih s strani razpisodajalca, komur bodo zaradi zagotavljanja javne dostopnosti digitaliziranih enot nepremične kulturne dediščine in v luči novih priložnosti za ponovno uporabo (za raziskovanje, promocijske aktivnosti, kreativne industrije) končne datoteke tudi posredovane.

Pridobljene 3D modele bomo z nadaljnjo obdelavo integrirali v različne oblike (aplikacije) virtualnih izkustev, ki jih bomo s kombinacijo virtualnih likov ter v povezavi s turističnimi ponudniki nadgradili v turistična doživetja z višjo dodano vrednostjo.

Zaključna misel

Digitaliziranje kulturne dediščine za potrebe turizma je pomembno dopolnilo obstoječim načinom prikaza preteklosti. Nove tehnologije bodo omogočile boljšo uporabniško izkušnjo. Pomagale bodo doseči boljšo vizualizacijo, lažje razumevanje preteklosti, več si

bomo zapomnili. Dosegali bomo nove ciljne skupine, pri njih izzvali radovednost in željo vse to doživeti v živo. Pri tem pa je pomembno vedeti, da so digitaliziranje, virtualna resničnost ipd. le pripomočki pri doseganju boljše izkušnje doživetja za turista, nikakor pa to ne bo pomenilo nadomestitve. Še vedno bo pomembno doživeti prostor, okolje, predmet ipd. Se ga dotakniti, občutiti, vonjati in zajeti vso širino, ki jo lahko začutimo le v živo.

Viri:

Straus. M., Starc-Peceny U., Ilijaš T. (2019). Digitalno inoviranje kulturne dediščine: priročnik za turistične destinacije. Arctur. Nova Gorica.

DigitalYou - Digital Culture (2019). Dostopno na <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/digitalyou-digital-culture>, dne. 13. 10. 2020.

